

GUTTURAL, --ål, a. 2. (af lat. *Guttur*, strupe) Till strupen hörande. — *Gutturalbokstaf*, m. 3. pl. — *stäfver*. (gram.) Bokstaf, som uttalas med tillhjälp af strupen.

GUTÅR! -år, int. Uttryck, som begagnas, när man dricker någon till, och' af samma betydelse som: Skål! — Anses hafva uppkommit af *Gull år*, d. v. s. godt år.

GUVERNANT, guvernännt, f. 3. (fr. *Gouvernante*) Fruntimmer, som undervisar dottern eller döttrarna i ett enskilt hus.

GUVERNEMENT, guvernemännt o. guvernemännig, n. 3. (fr. *Gouvernement*) Höfdingdöme.

GUVERNÖR, m. 3. (fr. *Gouverneur*) 1) En, som har högsta makten i ett landskap, en befäst stad ort, m. m.: ståthållare, kommandant, höfding, styresman. — 2) Person, som leder en ung furstes eller ung förnäm herres uppfostran.

GYCKEL, n. sing. (t. *Gaukel*) 1) (ursprungl.) Förevisning af hvarjehanda konst till allmänhetens roande, såsom lindansning och isynnerhet taskspelerkonster. I denna bem. numera obrukligt. — 2) Putslustiga upptåg; äfv. spefullt skämt, narri, ord utan mening. *Hafva g. för sig. Bry dig icke om, hvad han säger; det är bara g.* — *Syn.* Aperi, Apspel, Drift, Gäckeri, Spe. — 3) (fig.) *Naturens g.*, sådana naturens alster, som på något besynnerligt sätt afvika från dess vanliga former och tyckas tillkommit liksom genom en naturens lek.

GYCKELAKTIG, a. 2. Gycklande, spefull. — *Gyckelaktigt*, adv.

GYCKELBILD, m. 3. Se *Gyckeldocka*.

GYCKELBLOMMA, f. 1. Blomsterväxt, som odlas i trädgårdar. Mimulus.

GYCKELDANS, m. 2. Dans, åtföljd af puts-lustiga, gycklande rörelser och åtbörder.

GYCKELDOCKA, f. 1. 4) Docka, som gör puts-lustiga rörelser; marionett. — 2) (fig.) Se *Lekdocka*, 2.

GYCKELMAKARE, m. 3. Se *Gycklare*.

GYCKELSPEL, **GYCKELVERK**, n. 3. 1) (egentl.) Taskspelarkonster o. d., hvarmed allmänheten roas. — 2) (fig.) Bedrägligt, förvillande sken, sinnesvilla, synvilla. — *Syn.* Se *Bländverk*, *Villa*.

GYCKLA, v. n. 1. (t. *gaukeln*) 1) (ursprungl.) Roa allmänheten med hvarjehanda konst, såsom lindansning och isynnerhet taskspelarkonster. I denna bem. numera obrukligt. — 2) Hafva puts-lustiga upptåg för sig; skämta på ett spefullt, gäckande sätt. *G. för någon*, roa någon med hvarjehanda gyckel. *G. med någon*, spefullt skämta med någon. *G. bort*, förstöra genom dårskaper och gyckelaktiga upptåg; äfv. vända i skämt. *G. bort sin tid*, förspilla den med gyckel. *G. sig ifrån någonting*, genom gyckel, narri, skämt draga sig ur någon förlägenhet, svårighet. *G. sig till*, genom gyckel, puts-lustiga upptåg vinna, förskaffa sig. — *Syn.* Se *Gäckas*.

GYCKLARE, m. 3. (t. *Gaukler*) 1) (ursprungligen) En, som roar allmänheten med puts-lustiga upptåg, taskspelarkonster, lindansning, o. s. v. Brukas numera sällan i denna mening. Man säger i stället Arlekin, Taskspelare, Lindansare, Jonglör. — 2) En, som har puts-lustiga upptåg för sig eller är fallen för att gyckla med andra. — *Syn.* Arlekin, Tokstolle, Tokfan, Gyckelmakare, Spektakelmakare, Gäck.

GYCKLARI, n. 3. 1) (ursprungl., numera obrukl.) Taskspelarkonster o. d., till allmänhetens roande. — 2) Putslustiga upptåg eller spefullt skämt. — *Syn.* Se *Begabberi*.

GYLDENE, **GYLLENE** eller **GYLLNE**, a. 1. 1) Som är af guld. *En g. vas.* — 2) (fig.) Högst lycklig, utomordentligt rik eller ymnig. *G. dar*, se *Goddagar*. *En g. tid*. *G. skördar*. *G. åldern*, se *Guldålder*. *Den g. bullan*, se *Bulla*. *G. skinnel*, österrikisk och spansk riddarorden, stiftad af hertigen af Burgund, Filip d. Gode, år 1430, vid hans förmälning med prinsessan Isabella af Portugal; har sitt namn deraf, att ordenstecknet är ett gyldene vädursskinn.

GYLLEN, jyllän, m. sing. 1) Tyskt silfvermynt, af olika värde i olika tyska stater. Gäller 16 Groschen Konventionsmynt. Heter på tyska egentligen *Gulden*. — 2) Se *Gylling*, 2.

GYLLENDUK, m. sing. Se *Guldtyg*.

GYLLENLACK, f. 3. Se *Lackviol*.

GYLLENLÄDER, n. sing. Läder, öfverdraget med bladguld.

GYLLENRÄNNA, f. 1. Se *Allmänna Hackspellen* (under *Hackspett*).

GYLLENTAL, n. sing. (kron.) Tal, som angifver det löpande årets ordningsnummer i måncykeln. Anledningen till namnet var, att Grekerna, som satte ett högt värde på den Metoniska måncykeln, på en tafva uppsatte årens ordning deruti med förgyllda bokstäver.

GYLLENÅDER, f. sing. (endast i bestämd form) Se *Hemorroider*. *Blinda, öppna g-n.*

GYLLING, m. 2. 1) Se *Gultrast*. — 2) Benämning på ett slags äpplen, hvaraf finnas trenne sorter, nämligen: *Hvit G.*, *Rosengylling* och *Vinterygyling*. I fråga om mått säges äfven Gyllen, t. ex.: *En fjerding, tunna gylling* ell. *gyllen*.

GYLTA, f. 1. Sugga, som första gången grisar.

GYMNASIARK, jymnasiarrk, m. 3. Föreståndare för ett gymnasium (bem. 1).

GYMNASIST, jymnasi'sst, m. 3. Yngling, som studerar vid ett gymnasium.

GYMNASIUM, jymnasiium, n. 3. pl. — *ier*. (gr. *Gymnasion* af *Gymnos*, naken) 1) Offentligt ställe hos Grekerna, hvaröst ungdomen naken öfvade sig i springning, kappränning, kastning med discus och lansar, samt knytnäfskamp. Utvidgades äfven sedan till förståndsöfningar, så att undervisning der gafs af filosofer, retoriker och lärare i andra vetenskaper. — 2) (i nyare tider) Offentligt högre läroverk, der lärjungarne förberedas till universiteterna.

GYMNAST, gymnäst, m. 3. Lärare för de gymnastiska öfningarna hos de Gamle.

GYMNASTIK, jymnasti'k, f. 3. 1) Konsten att genom regelmässiga kroppsöfningar förskaffa kroppen vighet, styrka och hälsa. Kroppsöfningskonst. — 2) Institut, inrättning för sådana öfningar. Kroppsöfningskola.

GYMNASTISK, jymnastisk, a. 2. Som har afseende på, tillhör, angår gymnastik. *G-a öfningar*.

GYNANDRIA, gynandri'a, f. sing. (bot.) Tjugonde klassen af Linnés växtsystem, innefattande växter med 1, 2 eller 6 ståndare, fästade utan sträng på pistillen.

GYNANDRIST, f. 3. (bot.) Växt, tillhörande klassen Gynandria.

GYNNA, v. a. 1. 1) (med person till objekt) Af välvilja för en person söka att i allmänhet befördra dess bästa eller i något enskilt fall främja dess fördelar. *G. någon*. *G. en sökande till en syssla*. *G. någon i hans förehafvanden*. *Denne regent g-r hvarken adeln eller presterna*. — *Syn.* Vara bevågen, benågen. — 2) (i utsträckt